

68 Co 183/2022- 569

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Ludmily Petrákové a soudců Mgr. Kateřiny Sedlákové a Mgr. Pavla Riedlbaucha ve věci

žalobce: [osobní údaje žalobce]

sídlem [adresa]

zastoupený advokátem Mgr. [jméno] [příjmení]

sídlem [adresa]

proti

žalovanému: [osobní údaje žalovaného]

sídlem [adresa]

zastoupený advokátem JUDr. [příjmení] [příjmení]

sídlem [adresa]

o zaplacení [částka] s příslušenstvím, k odvolání žalobce proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 8 ze dne [datum rozhodnutí], č. j. 24 C 294/2016 – 529

takto:

I. Rozsudek soudu I. stupně se ve výrocích I a III potvrzuje.

II. Rozsudek soudu I. stupně se ve výroku V mění tak, že žalobce je povinen zaplatit žalovanému na náhradě nákladů řízení ve věci uplatněné žalobou částku [částka] a na náhradě nákladů řízení ve věci uplatněné vzájemným návrhem částku 155 564, [částka], to vše ve lhůtě 3 dnů od právní moci rozsudku k rukám advokáta žalovaného.

III. Rozsudek soudu I. stupně se ve výroku VI mění tak, že žalobce je povinen zaplatit České republice – Obvodnímu soudu pro Prahu 8 na náhradě nákladů řízení ve věci uplatněné žalobou částku [částka] a na náhradě nákladů řízení ve věci uplatněné vzájemným návrhem částku [částka], to vše do 3 dnů od právní moci rozsudku.

IV. Rozsudek soudu I. stupně se ve výroku VII mění tak, že žalovaný je povinen zaplatit České republice – Obvodnímu soudu pro Prahu 8 na náhradě nákladů řízení ve věci uplatněné vzájemným návrhem částku [částka] do 3 dnů od právní moci rozsudku.

V. Žalobce je povinen zaplatit žalovanému na náhradě nákladů odvolacího řízení ve věci uplatněné žalobou částku [částka] a na náhradě nákladů odvolacího řízení ve věci uplatněné vzájemným návrhem částku [částka], to vše do 3 dnů od právní moci rozsudku k rukám advokáta žalovaného.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem soud I. stupně zamítl žalobu s požadavkem na zaplacení částky [částka]

s příslušenstvím (výrok I), zastavil řízení co do částky [částka] s příslušenstvím (výrok II), žalobci uložil povinnost zaplatit žalovanému částku [částka] spolu s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně z této částky od [datum] do zaplacení ve lhůtě tří dnů od právní moci rozsudku (výrok III), zamítl vzájemný návrh žalovaného co do částky [částka] s příslušenstvím (výrok [příjmení]), žalobkyni uložil povinnost zaplatit žalovanému na náhradě nákladů řízení částku [částka] do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám jeho advokáta (výrok V) a dále i povinnost zaplatit státu na náhradě nákladů řízení částku [částka] do tří dnů od právní moci rozsudku (výrok [příjmení]) a žalovanému uložil povinnost zaplatit státu na náhradě nákladů řízení částku [částka] do tří dnů od právní moci rozsudku (výrok VII).

2. Takto soud I. stupně rozhodl o žalobě, kterou se žalobce po žalovaném domáhal vydání bezdůvodného obohacení ve výši [částka] s tím, že žalovaný v období od [datum] do [datum], resp. [datum] užíval na základě neplatné nájemní smlouvy dvě žalobcova plavidla a za jejich užívání platil úplatu sjednanou v neplatné nájemní smlouvě, která neodpovídala nájemnému v místě a čase obvyklému. Žalobce (s vědomím toho, že část jeho nároku je již promlčena) žalobou uplatnil nárok na vydání bezdůvodného obohacení (odpovídající rozdílu mezi uhrazeným, „nájemným“ a nájemným obvyklým) jen za dva roky zpětně před podáním žaloby, tj. za dobu od [datum] do [datum] ve výši [částka] (v případě plavidla KON-2) a za dobu od [datum] do [datum] ve výši [částka] (v případě plavidla KON-1). Předmětem řízení byl i vzájemný návrh žalovaného na zaplacení částky [částka], který (za předpokladu, že nájemní smlouva je neplatná) měl naopak za to, že na úhradě za užívání plavidel, „přeplatil“ (neboť tato úhrada převyšovala obvyklé nájemné) a dožadoval se vrácení tohoto přeplatku za dva roky zpětně ve výši [částka] a současně i vydání bezdůvodného obohacení představovaného tím, o co žalobcovo plavidlo KON-1 (opravou středové části a přidě dna přeplátováním) zhodnotil, tj. částky [částka].

3. Ohledně „přeplatku“ ve výši [částka] s příslušenstvím vzal žalovaný vzájemný návrh dne [datum] zpět, a proto v této části bylo řízení (výrokem II napadeného rozsudku) podle § 96 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen, „o. s. ř.“), zastaveno.

4. Ohledně zbývajících nároků uplatněných žalobou a vzájemným návrhem žalovaného soud I. stupně po provedeném dokazování (opírajícím se o listinné důkazy a znalecké posudky) dospěl ke skutkovým zjištěním, podrobně popsáním v odůvodnění napadeného rozsudku, na něž odvolací soud pro stručnost odkazuje. V krátkosti je lze shrnout tak, že mezi žalobcem jako pronajímatelem a žalovaným jako nájemcem byla dne [datum] uzavřena smlouva o podnikatelském nájmu plavidel s právem předkupním, kterou žalobce přenechal žalovanému do užívání dvě plavidla (tlačný člun KON-1 a tlačný člun KON-2) a žalovaný se zavázal užívat je k provozování své podnikatelské činnosti, tj. vodní osobní a nákladní přepravy, a převzal i povinnost udržovat během doby nájmu plavidla v užitelném stavu a hradit běžné opravy a údržbu. Za prvních deset let nájmu bylo sjednáno nájemné ve výši [částka] měsíčně, za dalších deset let ve výši [částka] měsíčně (bez DPH), které bylo splatné ke každému 15. dni kalendářního měsíce, počínaje dnem podpisu smlouvy, na účet pronajímatele. Dále bylo sjednáno, že po uplynutí doby nájmu (tj. 20 let ode dne podpisu smlouvy) žalobce odprodá žalovanému každé plavidlo za cenu [částka] nebo ekvivalent v EUR. Za žalobce smlouvu podepsal jako předseda výboru [jméno] [příjmení], zvolený do této funkce na ustavující členské schůzi žalobkyně dne [datum]. Dle stanov žalobce (čl. VIII body 2 a 3) byl za žalobce oprávněn jednat jeho jménem výbor, a to zpravidla prostřednictvím předsedy, místopředsedy, hospodáře a dalších členů výboru s tím, že je-li pro právní úkon právním řádem předepsána písemná forma smlouvy, vyžaduje se podpis nejméně dvou členů výboru. Oba účastníci podle nájemní smlouvy postupovali (žalovaný plavidla užíval a platil až do doby, kdy je vydal žalobci, sjednané nájemné, které žalobce přijímal a vedl ve svém účetnictví). Platnost smlouvy začal zpochybňovat žalobce, který tvrdil, že se tak poprvé stalo na členské schůzi konané dne [datum], a dle vlastního tvrzení byl k tomuto kroku veden jednak tím, že za pronájem plavidel inkasoval nižší než tržní nájemné, jednak tím, že odprodejem plavidel žalovanému po skončení nájmu za kupní cenu [částka] by byl na svém majetku značně poškozen (o čemž svědčí i to, že za obě plavidla v roce [rok] utržil [částka]). Co se týče technického stavu plavidla KON-1, z technické dokumentace poskytnuté [příjmení] [příjmení] spol. s r. o., bylo zjištěno, že toto plavidlo bylo vyrobeno v roce [rok] jako tlačný kalový člun pro Pražské kanalizace a vodní toky [obec] [část obce]. Na žalobce bylo převedeno v roce [rok] a až do roku [rok] bylo bez lodních dokladů. Od své výroby až do roku [rok] na něm nebyly provedeny žádné opravy, k těm poprvé došlo až v červnu [rok], kdy již (vzhledem k agresivitě odpadních kalů, způsobujících korozi), muselo být na hranici provozuschopnosti, a to v souvislosti se změnou jeho určení z kalového člunu na tlačný člun pro přepravu pevných a sypkých nákladů. Opravy byly provedeny žalovaným, který od roku [rok] plavidlo užíval, a po dovybavení novými příďovými kotvami byla rozšířena jeho plavební zóna pro celou Evropu. V červnu [rok] byla provedena technická prohlídka plavidla KON-1, při níž bylo zjištěno, že došlo k opravě středové části a přidě dna přeplátováním atestovaným lodním plechem o tloušťce 6 mm v celkové ploše 134 m², a to dle technických požadavků pro obnovení platnosti lodních dokladů (k čemuž došlo do [datum]). Poté, co vznikl spor mezi účastníky ohledně platnosti nájemní smlouvy, žalovaný se chystal přeplátování odstranit, žalobce jej však prostřednictvím svého advokáta (v dubnu [rok]) vyzval, aby nečinil žádné kroky, které by znamenaly uvedení plavidla do provozuneschopného stavu. Dne [datum] žalobce prodal plavidlo KON-1 [jméno] [příjmení] za částku [částka], přičemž kupní smlouva výslovně zmiňuje, že, „na plavidle byla předána oprava středové části a přidě, celkem 134 m² plechů o tl. 6 mm dle protokolu Československého Lloydů [číslo] ze dne [datum]“. Hodnotou plavidla KON-1 se zabývaly znalecké posudky [jméno] [příjmení] ze dne [datum] a [datum] (které byly vyhotoveny k zadání žalobce) a [jméno] [příjmení] ze dne [datum] (který byl vyhotoven k zadání žalovaného). Znalec [jméno] [příjmení] stanovil cenu plavidla po opravě (k [datum]) ve výši [částka] bez DPH a tentýž znalec svým dřívějším posudkem ze dne [datum] určil jeho cenu částkou [částka] bez DPH. Znalec [jméno] [příjmení] určil hodnotu plavidla před jeho opravou v roce [rok] částkou [částka] bez DPH a po jeho

technickém zhodnocení (v roce 2016) částkou [částka] bez DPH. Soud I. stupně vyšel ze znaleckého posudku soudem ustanoveného znalce [jméno] [příjmení] ze dne [datum], jenž se ztotožnil s oceněním, které provedl znalec [jméno] [příjmení] a jenž své závěry obhájil i při ústním slyšení před soudem. Dle nich žalovaný v roce [rok] provedl na plavidle KON-1 zásadní opravu tzv. přeplátováním, díky níž bylo plavidlo zhodnoceno (jeho cena v březnu [rok] činila [částka] bez DPH, zatímco v květnu [rok] to bylo [částka] bez DPH) a byla mu prodloužena způsobilost až do [datum]. Co se týče plavidla KON-2, které měl žalovaný (dle žalobních tvrzení) ve faktickém užívání do [datum], žalobce jej dne [datum] prodal [právníká osoba] za částku [částka].

5. Zjištěný skutkový stav věci soud I. stupně posuzoval dle zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, ve znění [účinnost] (dále jen, „obč. zák.“). Dospěl k závěru, že smlouva o nájmu plavidel, kterou spolu účastníci dne [datum] uzavřeli, je platným právním úkonem, byť byla za žalobce podepsána [jméno] [příjmení], který byl předsedou žalobce zvolen již na ustavující členské schůzi žalobce dne [datum]. Namítal-li žalobce, že ke dni uzavření nájemní smlouvy jeho čtyřleté volební období, upravené stanovami, již uplynulo, a nebyl tudíž oprávněn jménem žalobce jednat, soud I. stupně s odkazem na § 33 odst. 2 obč. zák. dovodil, že vzhledem k tomu, že žalobce neoznámil žalovanému bez zbytečného odkladu svůj nesouhlas s jednáním [jméno] [příjmení], naopak se v souladu s obsahem smlouvy choval a inkasoval nájemné, je třeba mít za to, že tento právní úkon dodatečně schválil. Nárok žalobce na vydání bezdůvodného obohacení ve výši [částka] (s příslušenstvím) proto posoudil jako nedůvodný s tím, že úplata za užívání plavidel byla žalovaným až do jejich předání žalobci hrazena řádně dle platné nájemní smlouvy (§ 663 a násl. obč. zák.), a žalobci tak tvrzená pohledávka za žalovaným nevznikla. Z tohoto důvodu žalobu jako neopodstatněnou zamítl.

6. Nárok uplatněný vzájemným návrhem žalovaného, jenž požadoval na náhradu za to, o co žalobcovo plavidlo provedením opravy přeplátováním zhodnotil, soud I. stupně posuzoval dle § 669 obč. zák. Vzhledem k tomu, že potřeba opravy (která se svým rozsahem vymyká běžné opravě, k jejímuž provedení je oprávněn a povinen sám nájemce) nebyla žalobci coby pronajímateli oznámena a ten ani neudělil souhlas s jejím provedením, může žalovaný požadovat právě jen to, o co se žalobce jako pronajímatel obohatil. Soud v tomto směru vyšel z již zmíněného posudku znalce [jméno] [příjmení] a jím určené ceny plavidla před opravou, tj. z částky [částka], a dále z kupní ceny, za kterou žalobce toto plavidlo dne [datum] prodal třetí osobě, a kterou je tak možno považovat za skutečnou tržní cenu plavidla po opravě, tj. z částky [částka]. Žalovanému pak přiznal rozdíl těchto částek, tj. [částka] spolu s požadovaným zákonným úrokem z prodlení (ve výši dle § 2 nařízení vlády č. 351/2013 Sb.) a ve zbytku, tj. ohledně částky [částka] s příslušenstvím vzájemný návrh jako nedůvodný zamítl.

7. O nákladech řízení mezi účastníky rozhodl soud I. stupně dle § 142 odst. 2 o. s. ř. a o nákladech státu dle § 148 odst. 1 o. s. ř.

8. Proti tomuto rozsudku podal žalobce včasné a přípustné odvolání, které směřovalo proti výroku, jímž byla jeho žaloba zamítnuta (ad I), a současně i výroku, jímž bylo částečně vyhověno vzájemnému návrhu žalovaného (ad III), a dále i proti akcesorickým výrokům o nákladech řízení. Žalobce namítal, že nájemní smlouva ze dne [datum] nemůže být platná, neboť ji za žalobce podepsal jako jeho předseda [jméno] [příjmení], jehož čtyřleté funkční období uplynulo již v roce [rok]. Skutečností, že pan [příjmení] nebyl k jednání za žalobce oprávněn, si musel být vědom i žalovaný, který byl řadovým členem žalobce (a později i členem jeho statutárního orgánu). Navíc k uzavření písemné smlouvy byly podle stanov žalobce (čl. VIII odst. 3) pod sankcí neplatnosti nutné podpisy dvou oprávněných členů výboru, a nikoliv jen jednoho. Nadto otázka neplatnosti smlouvy ani nebyla mezi účastníky sporná (závěr o její neplatnosti nakonec akceptoval i žalovaný), a proto měl soud I. stupně z této nesporné skutečnosti vycházet. Aplikoval-li na danou věc § 33 odst. 2 obč. zák., je jeho právní posouzení nesprávné, neboť toto ustanovení dopadá na případy smluvního zastoupení (na základě plné moci), a nikoliv na zastoupení zákonné, o něž se v daném případě jednalo. V neposlední řadě žalobce poukazoval na to, že nájemní smlouva zřejmě ani nepochází z roku [rok] (mimo jiné proto, že se v ní hovoří o měně EU), přičemž sám žalobce měl možnost se s ní seznámit až v roce [rok], kdy mu byla žalovaným předložena. Pokud jde o vzájemný návrh žalovaného, bylo na místě vycházet z § 667 odst. 2 obč. zák., případně § [číslo] odst. 1 a § 2325 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen, „o. z.“), v souladu s nimiž byla-li změna na věci provedena bez souhlasu pronajímatele, není nájemce oprávněn žádat náhradu za zhodnocení věci. Přeplátování lodi přitom není jen pouhou, „opravou“, ale jedná se o velký zásah do konstrukce lodi. Avšak i pokud by se mělo vyjít z § 669 obč. zák., jak to učinil soud I. stupně, pak nelze mít za to, že by zhodnocení plavidla odpovídalo částce [částka] dle znaleckého posudku znalce [příjmení], který je nepoužitelný, neboť znalec v něm vycházel z hodnoty plavidla před jeho opravou (či změnou) v roce [rok], tj. v době, kdy žalovaný plavidlo již 20 let užíval a opotřebovával, a neuvažoval tak stav věci v době, kdy byla žalovanému předána. Žalobce navrhl, aby odvolací soud rozsudek soudu I. stupně změnil tak, že vyhová jeho žalobě a přizná mu částku [částka] s příslušenstvím a současně zamítne vzájemný návrh žalovaného na zaplacení částky [částka] s příslušenstvím.

9. Žalovaný se ve svém vyjádření k odvolání s rozsudkem soudu I. stupně ztotožnil a navrhl, aby byl (v rozsahu, v němž byl odvoláním napaden) jako věcně správný potvrzen. Uvedl, že on sám považoval nájemní smlouvu až do roku [rok] za platnou, nakonec se však (po mnoha písemných výzvách a trestním oznámení) ve snaze předejít dalšímu vyhrocení situace přiklonil k názoru, že tomu tak není, a proto vyhověl žalobcově výzvě a plavidla mu předal (na rozdíl od žalobce se ale domnívá, že § 33 odst. 2 obč. zák. na posuzovanou věc dopadá a soudem I. stupně bylo toto ustanovení správně aplikováno). Pokud žalobce tvrdil, že se o nájemní smlouvě dozvěděl až v roce [rok], není to pravda, pouze z důvodu, že ji ani jedna ze stran nemohla v písemné podobě najít, byla v roce [rok] znovu vytisknuta a podepsána. Pokud jde o zhodnocení plavidla, žalovaný odmítl, že by přeplátování bylo možno považovat za změnu věci, jak

se snaží tvrdit žalobce, a soud I. stupně proto jeho nárok správně posuzoval nikoliv dle § 667 obč. zák., nýbrž dle § 669 obč. zák., přičemž to, že opravou došlo ke zhodnocení plavidla, bylo provedenými důkazy nade vší pochybnost prokázáno. S ohledem na značnou dlouhodobost nájemního vztahu je pak při vyčíslení tohoto zhodnocení nutno vycházet z hodnoty vozidla těsně před jeho opravou, a nikoliv z hodnoty, kterou mělo na samém počátku nájemního vztahu.

10. Odvolací soud přezkoumal napadený rozsudek soudu I. stupně včetně řízení, které vydání rozsudku předcházelo, a dospěl k závěru, že odvolání žalobce není důvodné.

11. Soud I. stupně správně a úplně zjistil skutkový stav věci a správně na něj aplikoval právní úpravu účinnou před [datum], neboť - jak vyplývá z § 3074 odst. 1 o. z. - na nájem movitých věcí se o. z. nepoužije, a vznik, obsah i zánik těchto vztahů (včetně otázky uzavření nájemní smlouvy či vzniku práva nájemce na náhradu nákladů vynaložených na opravu pronajaté věci) se posuzuje dle předchozí právní úpravy, tj. především dle obč. zák.

12. První spornou otázkou, od níž žalobkyně odvíjela svůj nárok na vydání bezdůvodného obohacení, byla otázka platného uzavření nájemní smlouvy ze dne [datum]. Dle skutkových zjištění soudu I. stupně za žalobce při uzavření nájemní smlouvy jednal (a smlouvu podepsal) pan [jméno] [příjmení], který toto své oprávnění (jak ze smlouvy patrně) vyvozoval z funkce předsedy tělovýchovné jednoty, byť jeho (stanovami upravené) čtyřleté funkční období, které započalo jeho zvolením dne [datum], již uplynulo (tato skutečnost nebyla ani ze strany žalovaného nijak rozporována). Lze proto učinit závěr, že ke dni uzavření smlouvy pan [jméno] [příjmení] nebyl osobou, která by za žalobce byla oprávněna činit právní úkony ve smyslu § 20 odst. 1 obč. zák., a to, že by takovým oprávněním byl vybaven ve smyslu § 20 odst. 2 obč. zák., žádným z účastníků tvrzeno nebylo (ani to nevyplývá z důkazů v řízení provedených, zejména ne ze stanov žalobce, které počítají toliko s tím, že za tělovýchovnou jednotu budou jednat členové jejího výboru, v první řadě její předseda). Nicméně skutečnost, že právní úkon v době jeho vzniku nelze přičítat právnické osobě (ačkoliv byl činěn jejím jménem) ještě neznamená, že nemůže být z její strany dodatečně schválen. Neoprávněné jednání bývalého člena výboru, který za právnickou osobu jedná navzdory tomu, že jeho funkční období již uplynulo (a tudíž by k takovému úkonu musel být - jako každá jiná osoba, které nesvědčí zákonné zmocnění - vybaven plnou mocí), lze přirovnat právě k jednání za jiného bez plné moci (tzv. nezmocněnému jednatelství) a na takovou situaci analogicky aplikovat § 33 odst. 2 obč. zák., upravující dodatečné schválení právního úkonu (ratihabici). Pro toto dodatečné schválení není stanovena žádná zvláštní forma, což znamená, že k němu může dojít písemně nebo ústně a že se může stát výslovně nebo i jiným způsobem nevzbuzujícím pochybnosti o tom, co chtěl účastník projevit, přičemž uvedené platí i ve vztahu k právním úkonům, jež pro svoji platnost vyžadují písemnou formu. Dodatečné schválení pak znamená, že vznikají stejné právní účinky, jako kdyby právní úkon byl již původně učiněn tím, kdo byl k jednání za jiného oprávněn (srov. např. rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 33 Cdo 26/2007). V posuzovaném případě bylo zjištěno, že žalovaný předmět nájmu užíval (podle všeho jej fakticky převzal do užívání již před uzavřením nájemní smlouvy) a platil za to sjednané nájemné, které žalobce přijímal a současně užívání svých plavidel ze strany žalovaného trpěl, aniž by (po dobu minimálně 15 let) tento stav jakkoliv zpochybňoval, neboli choval se v souladu s tím, co bylo smlouvou ze dne [datum] ujednáno. Tím nepochybně projevili vůli být smlouvou vázán (§ 35 odst. 1 obč. zák.), neboli tento právní úkon, byť jej za něj učinil neoprávněný, zástupce, dodatečně schválil a je jím od počátku (ex tunc) vázán. Lze dodat, že postupem dle § 33 odst. 2 obč. zák. bylo lze dodatečně schválit právní úkon i tehdy, nebyla-li druhá strana (adresát právního úkonu) v dobré víře o tom, že jednajícímu svědčí zástupčí oprávnění. V poměrech posuzované věci to znamená, že není rozhodné, jestli žalovaný (jak namítá žalobce) o tom, že funkční období pana [jméno] [příjmení] coby předsedy tělovýchovné jednoty již uplynulo, věděl (k výše uvedenému srov. např. rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 26 Cdo 1188/2010 či sp. zn. 27 Cdo 760/2019).

13. Lze uzavřít, že tvrdil-li žalobce, že žalovaný užíval jeho majetek bez právního důvodu a domáhal-li se po něm vydání bezdůvodného obohacení představovaného rozdílem mezi nájemným hrazeným dle nájemní smlouvy ze dne [datum] a nájemným v místě a čase obvyklým, soud I. stupně správně posoudil tento nárok jako nedůvodný, neboť mezi účastníky došlo k uzavření nájemní smlouvy, která žalovanému poskytovala důvod pro užívání obou žalobcových plavidel a současně upravovala i výši úplaty za toto užívání. Žalobce byl těmito ujednáními vázán a žádné právo z titulu bezdůvodného obohacení mu vůči žalovanému nesvědčí.

14. Pokud jde o věc uplatněnou vzájemným návrhem, jímž se žalovaný domáhal vydání toho, o co se plavidlo žalobce zhodnotilo, soud I. stupně správně při posouzení tohoto nároku vyšel z § 669 obč. zák., a sice z jeho věty druhé, když bylo zjištěno, že oprava věci (a o tom, že se jednalo o opravu, a nikoliv změnu na věci ve smyslu § 667 obč. zák., neboť jejím účelem bylo odstranění nedostatku spočívajícího v zeslabení části obšívky dna za účelem obnovení platnosti lodních dokladů, není na základě provedeného dokazování třeba pochybovat) nebyla žalobci oznámena, ani provedena s jeho souhlasem, a proto žalovaný může požadovat jen to, o co se žalobce jako pronajímatel obohatil, tedy o co se jeho majetek zvýšil. Jedná se o speciální úpravu odpovědnosti z bezdůvodného obohacení, které vzniká k okamžiku, kdy ke zhodnocení došlo, tedy kdy se majetkový stav vlastníka věci zvýšil o hodnotu odpovídající zvýšení hodnoty věci. Soud I. stupně proto správně uvažoval jako rozhodující rozdíl mezi cenou plavidla KON-1 před provedením jeho opravy a po ní. Přidržel se přitom zejména závěrů znaleckého posudku soudem ustanoveného znalce [příjmení] (které korespondují se závěry písemného znaleckého posudku [jméno] [příjmení], předloženého žalovaným) a dle nichž se provedením opravy majetek žalobce zvýšil z částky [částka] (odpovídající hodnotě plavidla před jeho opravou v roce [rok]) na částku [částka] (odpovídající hodnotě plavidla po opravě v roce [rok]). To, že cena plavidla před jeho opravou se nemohla blížit částce, kterou bylo shora uvedenými znalci oceněno ve stavu po opravě, vyplývá i ze znaleckého posudku

[jméno] [příjmení] (předloženého žalobcem), který mu ke dni [datum] (dva roky před opravou) přiznal hodnotu [částka]. Pokud pak plavidlo svým pozdějším posudkem ze dne [datum] ocenil (již po opravě) částkou [částka], lze o tomto závěru pochybovat nejen s ohledem na kolizi se znaleckými posudky zbylých dvou znalců, ale též s ohledem na cenu, kterou žalobkyně prodejem plavidla v květnu 2016 skutečně utržila ([částka]). Závěr soudu I. stupně, opírající se o takto provedené dokazování, dle něhož žalovanému svědčí právo na vydání bezdůvodného obohacení ve výši odpovídající rozdílu ceny plavidla před opravou (tj. [částka]) a po opravě ([částka]), je tudíž opodstatněný, přičemž přiznal-li žalovanému tento rozdíl snížený dále o částku [částka] s přihlédnutím ke skutečné ceně, která byla prodejem opraveného plavidla dosažena (proti čemuž žalovaný nijak nebrojil), nelze proti tomu nic namítat. Poukazoval-li žalobce na to, že žalovaný plavidla předtím řadu let užíval a tím i opotřebovával, lze k tomu poznamenat, že obvyklé opotřebení je nevyhnutelným a také povoleným následkem výkonu užívacího práva (nájemce za ně neodpovídá; § 682 obč. zák., § 722 odst. 1 obč. zák.) a pronajímatel je za ně „odškodněn” poskytnutou úplatou v podobě nájemného.

15. Z důvodů výše uvedených shledal odvolací soud rozsudek soudu I. stupně jako věcně správný i ohledně nároku, který byl uplatněn vzájemným návrhem a o kterém bylo rozhodnuto vyhovujícím výrokem III, a proto jej jak v tomto výroku, tak v zamítavém výroku I (viz shora odst. 12 a 13) podle § 219 o. s. ř. jako věcně správný potvrdil.

16. Změny však doznaly nákladové výroky rozsudku soudu I. stupně, neboť jelikož v tomto řízení byly uplatněny nároky jak žalobou, tak i vzájemným návrhem, je třeba při rozhodování o náhradě nákladů řízení posoudit obě věci a míru úspěchu a neúspěchu účastníků odděleně (samostatně; srov. usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 23 Cdo 4609/2017).

17. V řízení před soudem I. stupně žalovaný plně uspěl ohledně nároku uplatněného žalobou, a má proto právo na plnou náhradu svých účelně vynaložených nákladů řízení (§ 142 odst. 1 o. s. ř.), zatímco ve věci uplatněné vzájemným návrhem byl úspěšný toliko částečně, resp. pokud jde o částku [částka], v tomto rozsahu zavinil, že řízení muselo být zastaveno (§ 146 odst. 2 o. s. ř.), a má proto právo toliko na poměrnou část náhrady nákladů řízení (§ 142 odst. 2 o. s. ř.).

18. Náklady žalovaného v řízení o žalobě (kde tarifní hodnota ve smyslu § 8 odst. 1 vyhl. č. 177/1996 Sb. je dána částkou [částka]) sestávají z odměny advokáta za 16 úkonů právní služby po [částka] (převzetí zastoupení, odpor spolu s vyjádřením k žalobě, vyjádření ve věci ze dne [datum], účast u jednání dne [datum], vyjádření ve věci ze dne [datum], vyjádření ve věci ze dne [datum], vyjádření ve věci ze dne [datum], účast u jednání dne [datum], účast u jednání dne [datum], vyjádření ve věci ze dne [datum], účast u jednání dne [datum], vyjádření ve věci ze dne [datum], účast u jednání dne [datum], vyjádření ve věci ze dne [datum], účast u jednání dne [datum] a účast u jednání dne [datum]; § 11 odst. 1 písm. a/, d/ a g/ vyhl. č. 177/1996 Sb.). K nim náleží i paušální náhrada hotových výdajů advokáta (§ 13 odst. 1 a 4 vyhl. č. 177/1996 Sb.) a vzhledem k tomu, že výše uvedené úkony právní služby byly činěny společně s úkony ve věci uplatněné vzájemným návrhem, byl tento režijní paušál pro účely výpočtu náhrady nákladů řízení ve věci uplatněné žalobou započten jen ve výši jedné poloviny, tj. 16 x [částka]. Konečně je třeba náhradu navýšit i o 21 % daň z přidané hodnoty, jejímž je advokát plátcem (§ 137 odst. 3 o. s. ř.), tj. o částku [částka], a dále i o částku [částka], kterou žalovaný složil jako zálohu na znalečné a která byla na úhradu znalečného použita. Celková náhrada nákladů, která žalovanému za řízení o žalobě před soudem I. stupně náleží, činí [částka].

19. Náklady žalovaného v řízení o vzájemném návrhu (kde tarifní hodnota je vyjádřena částkou [částka] a po částečném zpětvzetí částkou [částka]) sestávají z odměny advokáta za 12 úkonů právní služby po [částka] (převzetí zastoupení, vzájemný návrh, vyjádření ve věci ze dne [datum], účast u jednání dne [datum], vyjádření ve věci ze dne [datum], vyjádření ve věci ze dne [datum], vyjádření ve věci ze dne [datum], účast u jednání dne [datum], účast u jednání dne [datum], vyjádření ve věci ze dne [datum], účast u jednání dne [datum] a vyjádření ve věci ze dne [datum] spolu částečným zpětvzetím vzájemného návrhu; § 11 odst. 1 písm. a/, d/ a g/ vyhl. č. 177/1996 Sb.). Dále se jedná o odměnu advokáta za 4 úkony právní služby po 11 020, k nimž došlo po částečném zpětvzetí žaloby (účast u jednání dne [datum], vyjádření ve věci ze dne [datum], účast u jednání dne [datum] a účast u jednání dne [datum]; § 11 odst. 1 písm. d/ a g/ vyhl. č. 177/1996 Sb.). K nim je třeba přičíst 16 režijních paušálů po [částka] (§ 13 odst. 1 a 4 vyhl. č. 177/1996 Sb., přičemž polovina režijních paušálů byla zohledněna v rámci náhrady nákladů řízení o žalobě), náhradu daně za 21 % daň z přidané hodnoty ve výši [částka] (§ 137 odst. 3 o. s. ř.), soudní poplatek ze vzájemného návrhu ve výši [částka] a spotřebovanou zálohu na znalečné ve výši [částka]. Celkové náklady, které žalovaný v řízení o vzájemném návrhu účelně vynaložil, činí [částka]. Vzhledem k tomu, že žalovaného lze považovat za procesně úspěšného jen ohledně částky [částka] (neboli jen v rozsahu 80,5 % uplatněného nároku), zatímco ohledně částky [částka] neuspěl a ohledně částky [částka] zavinil zastavení řízení (což odpovídá 19,5 % uplatněného nároku), má právo na náhradu nákladů řízení toliko v rozsahu 61 %, tj. jen v rozsahu částky 155 564, [částka].

20. V řízení před soudem I. stupně vznikly náklady nejen účastníkům samotným, ale i státu (který platil znalečné), a má v souladu s § 148 odst. 1 o. s. ř. podle výsledku řízení proti účastníkům právo na jejich náhradu. Dle obsahu spisu soudu I. stupně bylo na znalečném vyplaceno celkem [částka], z toho ze státních prostředků [částka] ([částka] bylo hrazeno ze záloh složených účastníky), přičemž znalecký posudek představoval důkazní prostředek jak pro věc uplatněnou žalobou, tak pro věc uplatněnou vzájemným návrhem. Je proto namístě uložit polovinu znalečného (ve výši [částka]) k náhradě žalobci, který se svou žalobou neuspěl, a polovinu znalečného (ve výši [částka]) rozdělit mezi účastníky podle jejich úspěchu a neúspěchu. Na žalobce, který ve věci uplatněné vzájemným návrhem neuspěl z 80,5 % připadá k náhradě částka [částka] a žalovanému, který neuspěl z 19,5 %, svědčí povinnost k náhradě

nákladů státu vyjádřená částkou [částka].

21. V souladu s výše uvedeným odvolací soud nákladové výroky rozsudku soudu I. stupně (ad V, VI a VII) podle § 221a o. s. ř. změnil tak, jak je ve výrokové části tohoto rozsudku (viz výroky II až [příjmení]) uvedeno.

22. O nákladech odvolacího řízení bylo rozhodnuto podle § 224 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 142 odst. 1 o. s. ř. V odvolacím řízení byl žalovaný plně procesně úspěšný jak ve věci uplatněné žalobou (s tarifní hodnotou [částka]), tak ve věci uplatněné vzájemným návrhem (kde tarifní hodnotu představovala již jen částka [částka], přisouzená žalovanému vyhovujícím výrokem III napadeného rozsudku soudu I. stupně). Ve věci uplatněné žalobou žalobce účelně vynaložil náklady představované odměnou advokáta za dva úkony právní služby po [částka] (vyjádření k odvolání a účast u jednání odvolacího soudu; § 7, § 8 odst. 1, § 11 odst. 1 písm. d/ a g/ vyhl. č. 177/1996 Sb.), dvěma režijními paušály po [částka] a náhradou za 21 % daň z přidané hodnoty ve výši [částka], celkem [částka]. Ve věci uplatněné vzájemným návrhem se jedná rovněž o dva úkony právní služby, avšak po [částka] (a to vyjádření k odvolání a účast u jednání odvolacího soudu; § 7, § 8 odst. 1, § 11 odst. 1 písm. d/ a g/ vyhl. č. 177/1996 Sb.), dva režijní paušály po [částka] a náhradou za 21 % daň z přidané hodnoty ve výši [částka], celkem [částka].

23. Lhůta a místo k plnění byly ve všech případech určeny v souladu s § 160 odst. 1 a § 149 odst. 1 o. s. ř.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat dovolání do dvou měsíců od jeho doručení k Nejvyššímu soudu České republiky prostřednictvím soudu I. stupně, jestliže rozhodnutí odvolacího soudu záviselo na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo byla dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak (§ 237, § 239 a § 240 odst. 1 o. s. ř.). Přípustnost dovolání je oprávněn zkoumat jen dovolací soud. V části týkající se výroků o nákladech řízení dovolání samostatně podat nelze (§ 238 odst. 1 písm. h/ o. s. ř.).

Praha 17. srpna 2022

JUDr. Ludmila Petráková
předsedkyně senátu